

UNHCR
The UN Refugee Agency

POUČEVANJE O BEGUNCIH

**STAROSTI
6–9**

**OSNOVNI
KURIKUL**

Za več gradiv obiščite: unhcr.org/teaching-about-refugees

© 2017 UNHCR

PREDEN ZAČNETE

Opomba o vključevanju beguncev, prosilcev za azil in migrantov pri načrtovanju pouka.

Preden se lotite kakršnih koli dejavnosti na temo beguncev, azila, državljanstva in migrantov, si vzemite nekaj časa za razmislek o učencih v svojem razredu. Ali so kateri od njih begunci, iskalci azila ali brez državljanstva? Če so, potem bi se bilo morebiti koristno pred izvedbo delavnic pogovoriti z njimi ali, če gre za mlajše otroke, z njihovimi starši.

Če je mogoče, v pouk vključite predloge in povratne informacije teh staršev in otrok ter jih prosite za odgovore na morebitna vprašanja, vendar samo, če so izrecno privolili, da bodo odgovarjali na vprašanja oz. da se želijo pogovarjati o tej problematiki.

Osebe brez državljanstva so osebe, ki nimajo državljanstvanobene države. Brezdržavljanost se lahko pojavi na veliko različnih načinov. Nacionalno pravo nekaterih držav, na primer, ne priznava nekaterih etničnih ali verskih skupin

za državljane te države, nekateri otroci pa se rodijo zunaj države državljanstva svojih staršev in ne morejo dobiti državljanstva v državi svojih staršev in tudi ne v državi, v kateri so se rodili. Številne države po svetu imajo zakone, ki ne dovoljujejo, da bi se državljanstvo z matere preneslo na njene otroke.

Osebe brez državljanstva se lahko srečujejo s težavami pri dostopu do temeljnih pravic, kot so izobraževanje, zdravstveno varstvo, zaposlitev, prosto gibanje in druge. Zaradi odsotnosti teh pravic se pogosto soočajo z ovirami in razočaranjem.

Bodite previdni pri uporabi besed »država« in »državljanstvo«, če imate v razredu otroke brez državljanstva. Namesto njiju lahko uporabite »vaš dom« ali »vaša kultura«.

PREGLED

Ta kurikulum ima štiri poglavja:

1. Razvoj socialnih in čustvenih veščin ter vzpostavljanje odnosov z vrstniki

Namen tega poglavja je spodbuditi in nadgraditi sposobnost otrok za prepoznavanje različnih čustev pri sebi in drugih. Uči jih tudi primerne odziva, ko se ta čustva pojavijo, in otroke spodbuja, da naj bodo razumevajoči do tega, kako drugi doživljajo njihov razred.

1.A Učni cilji

Razumeti, da je lahko vsaka oseba v mojem razredu zanimiva za skupno delo.

Razumeti, da ima vsak posameznik v razredu ime, ki izraža njegovo družino in ozadje.

1.B Učni cilji

Razumeti svoja čustva in razviti besedišče, ki mi bo omogočalo njihovo izražanje.

Začeti dejavnije razmišljati o svojih čustvih.

2. Prepoznavanje raznolikosti

To poglavje predstavlja kulture z vsega sveta in spodbuja otroke, da preučujejo in se poigravajo z zamislivi, igrami, glasbo, pozdravi in hrano iz teh kultur. Spodbujanje otrok, da delajo primerjave ter se veselijo podobnosti in razlik med nami.

Učni cilji

Razumeti, da imajo ljudje na različnih koncih sveta različne načine sporazumevanja in izražanja.

Razumeti, da je zaradi teh razlik naš svet različen in bogat.

Preučevati, odkrivati in obravnavati nove kulture v svojem domačem okolju.

3. Razumevanje novih otrok v razredu

To poglavje je namenjeno izkušnji z razredom, ki jo imajo novi otroci v tem razredu. Osredotoča se na to, kako se je učiti novega jezika, igrati nove igre, spoznavati nove prijatelje in kako je doživljati šolski dan kot novi prišlek v šoli.

Učni cilji

V primeru novih otrok v šoli in razredu razumeti razloge, zakaj je to lahko strašljiva in razburljiva izkušnja.

Razvijati sočutje do novih otrok v razredu.

4. Ustvarjanje mirnega okolja

To poglavje spodbuja otroke k razvoju in upoštevanju pravil vedenja v razredu, ki zagotavljajo miren razred. Otroke spodbuja k razmisleku o svojem vedenju in o tem, kako lahko vplivajo na druge učence v razredu, ter da cenijo pozitivno vedenje pri sebi in drugih.

Učni cilji

Razumeti, kako lahko čustva, ki jih občutim vsak dan v razredu, povzročijo, da se odzovem na različne načine.

Razumeti, kako si lahko naš razred skupaj prizadeva za srečnejšo in boljšo izkušnjo za vse.

Razumeti, kaj mi lahko pomaga, da se pomirim.

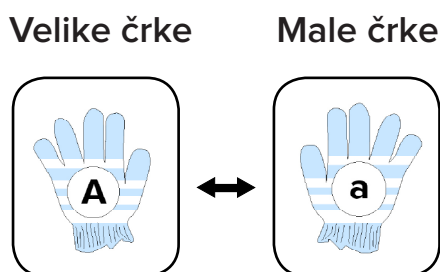
NIŽJI RAZREDI OSNOVNE ŠOLE

1.A Dejavnosti za razvoj odnosov med otroki in medkulturno ozaveščanje na ravni posameznika

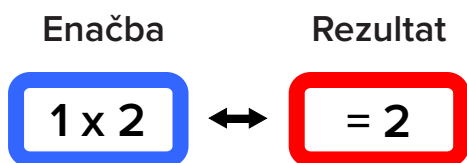
1.A.1 Razvoj odnosov v razredu

Kompleti kartic za te dejavnosti so na voljo na listih dejavnosti, ki si jih lahko prenesete s spletne strani UNHCR Teaching About Refugees ([povezava](#)). Med njimi sta list s karticami za iskanje ujemačih se črk in list s karticami za iskanje ujemačih se števil.

Kartice natisnite in izrežite ter jih razdelite otrokom v razredu. Pazite, da boste imeli enako število ujemačih se kartic, da bo lahko vsak otrok našel drugega z ujemačo se kartico.

Pri vaji iskanja ujemačih se črk mora otrok najti partnerja, ki ima kartico z rokavico, na kateri je prikazana enaka črka kot na kartici z rokavico, ki jo ima sam.

Pri vaji iskanja ujemačih se števil mora otrok najti kartico z enačbo ali kartico z ujemačim se številom.

Pripraviti je mogoče tudi kartice za besedišče. Naredite komplet kartic za besedišče z besedami in ujemačimi se opisi. Vsak otrok dobi eno kartico in mora najti njen par. Ob koncu lahko otroci razložijo, kaj jim je bilo pri dejavnosti všeč.

1.A.2 Razloži mi svoje ime

Otrokom naročite, naj za domačo nalogo doma vprašajo, kaj pomeni njihovo ime, ime njihovih sorojencev ali imena njihovih staršev, od kod prihajajo in ali se še kdo drug v njihovi družini tako imenuje. Če se imena pišejo z različnimi pisavami, prosite starše, naj jih napišejo v njih.

Med sedenjem v krogu ali pri dejavnostih v parih lahko otroci svojim partnerjem ali sosedom v razredu zastavijo naslednja vprašanja:

- »Kako ti je ime?«
- »Od kod prihajaš?«
- »Kaj pomeni?«

Imena otrok lahko predstavite v različnih jezikih (npr. Pierre, Peter ali Petteri) in vprašate, ali so v tem razredu ali v drugih razredih ali v šoli tudi drugi z drugačnim imenom, ki ima enak izvor.

Razred si lahko v skupinah ogleda imena v različnih pisavah in jih poskusi napisati. Vsak otrok lahko nariše risbo, ki predstavlja njegovo ime. Risbe razstavite po učilnici.

1.B Dejavnosti za razvoj čustvene inteligence otrok ter njihovih veščin in sposobnosti prepoznavanja lastnih čustev in čustev drugih

1.B.1 Prepoznavanje čustev

Komplet slik za to dejavnost je na voljo na listih dejavnosti, ki si jih lahko prenesete s spletne strani UNHCR Teaching About Refugees ([povezava](#)).

presenečenost

navdušenje

Liste natisnite in obrežite ter nato pokažite otrokom različne obraze. Prosite jih, naj povedo, s katerimi besedami bi jih opisali, npr. veselje, žalost ali jeza.

Lahko tudi sami razložite čustvo in prosite otroke, da pokažejo ustrezen izraz na obrazu.

1.B.2 Pantomima čustev

Otroci se lahko igrajo v majhnih skupinah ali s partnerji. Prosite jih, naj oponašajo čustva, ki so se jih naučili in druga, ki jih poznajo. Dovolite jim, da drug drugega naučijo novih besed, ki so poznane v njihovem gospodinjstvu in kulturi ali v primarnem jeziku.

To lahko storite po dejavnosti 1.B.1 in potem spet po 1.B.3, ko bodo že poznali naprednejše besedišče.

1.B.3 Razvoj čustvenega besedišča

Predstavite kompleksnejše in bolj niansirano čustveno besedišče ter otroke vprašajte, ali poznajo ta kompleksna čustva.

Če jih ne, uporabite scenarije, s katerimi razložite čustvo, in prosite otroke, da pokažejo, kateri izraz na obrazu bi bil primeren.

1.B.4 Izražanje lastnih čustev

Ko so otroci sposobni dobro prepoznati vsaj osem lastnih čustev (odvisno od starosti), v učilnici izobesite table s čustvi. Te so lahko npr. table za pripenjanje ali listi plastificiranega magnetnega papirja.

Na vrhu vsake table je lahko zapisano eno čustvo. V košaro pod tablo lahko vstavite fotografije ali imena otrok.

Otroci lahko v odmorih med dnevom svoje ime postavijo na ustrezno tablo, da drugim sporočijo, kako se počutijo.

Če opazite, da ima neki otrok težave pri reševanju miselnega oreha, mu lahko predlagate, na katero tablo naj postavi svoje ime.

Enako lahko storite, če opazite otroka, ki je zelo vesel. Nekaj možnosti: nezadovoljstvo, veselje, jeza, zapostavljenost, navdušenje, vznemirjenost.

2. Dejavnosti, namenjene spoznavanju in cenjenju raznolikosti iz različnih kultur in držav

To je priložnost za širjenje otrokovega obzorja ter sprejemanje podobnosti in razlik v različnih kulturah in državah.

Najdite priložnost za pogovor s starši otrok v svojem razredu, ki prihajajo iz različnih krajev, in jih vprašajte, ali želijo sodelovati v spodaj opisanih dejavnostih.

Pri teh lahko zamenjate kakšno dejavnost ali navado posamezne države ali kulture z dejavnostmi njihove države ali kulture, če v to privolijo in če imajo čas sodelovati. Vzemite si čas in se prepričajte, da staršem ustreza vaše poučevanje o tej temi, ter jih povabite, da se vam pridružijo pri vaših urah.

2.1 Različni načini pozdravljanja

V sklopu dejavnosti za ves razred lahko izberete otroka ter prek sporazumevanja z njim pokažete pozdrave iz različnih držav in kultur. Nato otroka prosite, da tako pozdravi še koga drugega.

Vse otroke prosite, da vadijo pozdrav drug z drugim. Enako storite z drugimi pozdravi. Otroke vprašajte, kaj so opazili podobnega in drugačnega pri različnih pozdravih. Vprašajte jih, kateri jim je bil najbolj všeč.

Poskusite otroke prepričati, da bi se en teden vsak dan med sabo pozdravljali na katerega od novih načinov. Spomnite jih na to, preden odidejo naslednji dan, in ne pozabite na ta način pozdraviti prvega učenca, ki pride zjutraj v razred.

Ob koncu tedna se pogovorite, ali si je bilo

pozdrav lahko ali težko zapomniti in zakaj. Pogovarjajte se o tem, kako bi bilo, če bi vsak dan uporabili nov pozdrav, in jih vprašajte, ali poznajo koga, ki se je preselil in je to moral početi, oz. ali so sami že kdaj to morali početi.

2.2 Pozdravi na zemljevidu

Ko predelate pozdrave, si z razredom oglejte zemljevid sveta in poiščite, od kod prihajajo ti pozdravi. Na vsak kraj prilepite nalepko.

Lahko se igrate igro, pri kateri pokažete na nalepko in otroke prosite, da se spomnijo pozdrava od tam ali nečesa o tem kraju.

2.3 Glasba z vsega sveta

Predvajajte glasbo in prosite otroke, naj jo narišejo, opišejo, tapkajo njen ritem ali plešejo nanjo. Vprašajte jih:

Katera čustva občutite?

Katere barve slišite?

Če bi si glasbo predstavljali kot žival, katera žival bi bila?

Po koncu glasbe prosite otroke, naj uganajo, od kod prihaja glasba, in izberejo pravo državo ali kulturo izmed tistih, o katerih ste se že učili. To dejavnost nadaljujte z glasbo iz različnih krajev.

Otroci lahko izberejo svojo najljubšo skladbo in izrazijo, kako so v njej uživali, tako da napišejo pesmico, narišejo risbo ali ustvarijo ples.

2.4 Hrana z vsega sveta

Otroke prosite, naj se pogovarjajo o tem, kaj so zajtrkovali, in sicer kot cel razred, v manjših skupinah ali v parih. Eno osebo prosite, naj o pogovoru poroča celotni skupini, če so bili otroci razdeljeni v manjše skupine ali pare. Prosite jih, naj se pogovarjajo tudi o drugih jedeh, ki jih običajno zajtrkujejo. Naredite seznam živil.

Predstavite priljubljene zajtrke iz držav, ki ste jih že obdelali. Če je mogoče, organizirajte uro kuhanja, pri kateri bodo lahko zajtrk skuhali otroci. Hrano lahko pojedjo med malico.

2.5 Igre z vsega sveta

Otrokom v majhnih skupinah predstavite igre iz različnih držav in kultur. Dajte jim 20 minut za igranje iger po lastni izbiri, nato jih zamenjajte.

V primeru iger na prostem pojdite ven za 20 minut pred odmorom in se skupaj igrajte.

Na neki točki zberite razred skupaj in ponovite pravila iger ter kako ste se igrali.

Otroke vprašajte, ali so te igre podobne katerim, ki so jih že prej poznali.

Vprašajte jih, kaj jim je bilo pri igrah najbolj in najmanj všeč.

Otroke v majhnih skupinah ali posamično prosite, da zapišejo ali narišejo pravila iger in naredijo plakat za učilnico. V nasprotnem primeru lahko otroci v majhnih skupinah uprizorijo predstave za svoje sošolce in jim predstavijo pravila ter kako se igrati izbrano igro.

---

3. Dejavnosti za boljše razumevanje izkušnje novih priseljencev v državi in učilnici

3.1 Učenje novega jezika

V razredu začnite skupinsko dejavnost ali otroke posedite v krog in pol minute govorite z nesmiselnimi ali izmišljenimi besedami. Nato vsakemu otroku dajte list z dvema nesmiselnima besedama ali nesmiselnim odstavkom. Prosite jih, naj na svoje liste papirja napišejo ali narišejo odgovore na nesmiselne besede ali odstavke.

V razredu imejte skupinsko razpravo o tem, kaj se je zgodilo, in jih vprašajte, kako so se počutili. Skupaj izberite nekaj besed, ki opisujejo, kako bi se po njihovem mnenju počutil otrok, ki ne pozna jezika, v prvih dneh po prihodu v šolo. Besede izobesite v učilnici in imejte odprto tablo, pri kateri lahko otroci predlagajo, kaj bi lahko sami storili, da bi bilo temu otroku lažje.

3.2 Kaj smo se naučili?

Otroke vprašajte, kaj so se naučili o različnih državah in kulturah. To so lahko pozdravi, jezik, igre, hrana in glasba.

Vprašajte jih, kako bi se počutili, če bi bile vse te stvari zanje drugačne, ker bi odpotovali v nov kraj. Iz njih poskusite izvabiti čim več opisnih čustev. Če ste izvajali lastne dejavnosti ali uporabili dejavnosti za krepitev socialnih in čustvenih veščin iz tega kurikula, otroke spodbudite, naj uporabijo table in besede, ki so se jih predhodno naučili.

Na koncu otroke prosite, naj se razdelijo v manjše skupine in uprizorijo predstavo, napišejo pesmico za petje ali deklamacijo ali narišejo poster o tem, kako pomagati nekemu, ki je morda priseljensec v njihovi državi in učilnici.

4 Dejavnosti za ustvarjanje mirne učilnice in konstruktivnega učnega okolja za vse

4.1 Ustvarjanje miru v sebi

Otroci naj kot skupina razmislijo o primerih, ko so se počutili žalostne, jezne, nejevoljne ali nezadovoljne.

V okviru predhodno obravnavanih dejavnosti razložite jezik, scenarije, dejanja in odzive otrok v zvezi s temi čustvi.

Naredite seznam dejanj, ki jih lahko sami storijo, da bi se pomirili in predelali ta čustva. Seznam obesite na steno.

Če pri otrocih v šoli opazite težavno vedenje, jih spodbudite, da izvajajo ta dejanja. Dajte jim knjigo, globoko dihanje skupaj z njimi, preusmerite jih na drugo, pomirjujočo dejavnost in jih pohvalite, če opazite, da sami aktivno izvajajo te dejavnosti, ko so razburjeni.

4.2 Ustvarjanje miru v učilnici

Kot dodatek k 4.1 otroke vprašajte, ali bi bilo koristno imeti miren prostor, v katerem bi lahko predelali čustva ali se pomirili.

Vprašajte, katere dejavnosti bi imeli v tem prostoru. Poskusite postaviti ta prostor v učilnici.

Ločen prostor lahko ustvarite z nekaj košarami ali kartonastimi škatlami, ki jih razporedite po učilnici. Prostor za pomiritev lahko opremite s stvarmi, ki se jih bodo otroci lahko dotikali, jih obračali ali premikali, ali s stvarmi za branje.

Uporabite lahko hula hop obroč ali drug predmet, v katerega se otroci lahko usedejo, kadar potrebujejo čas ali prostor za pomiritev.

Otroci sami izbirajo, če želijo iti vanj. Če je vaša učilnica večja, lahko pomaga tudi prostor z rastlino in nečim mehkim za sedenje.

Otroci ne smejo biti nikoli poslani v ta prostor za kazen. Spodbudite jih lahko k preživljanju časa v prostoru za pomiritev, če sami menijo, da to potrebujejo. Tudi kdaj zapustijo ta prostor, naj bo njihova odločitev. S tem jih spodbujamo k samozavedanju o svojih mehanizmih soočanja.

4.3 Ustvarjanje niza razrednih pravil

Na podlagi predhodnih dejavnosti naj otroci kot razred ali v manjših skupinah pripravijo razredna pravila.

Vsako pravilo, potem ko je pripravljeno, zapišite na velik kos papirja in ga imejte obešenega v učilnici skozi vse leto.

Pomagajte si z njimi in spodbujajte otroke, da si z njimi pomagajo čez dan.

Za več gradiv obiščite: unhcr.org/teaching-about-refugees

Ta izobraževalna gradiva je razvila Mialy Dermish. Prispevke za priprave na učne ure o raznolikosti v razredu so omogočili Alain Uwumugambi, Niala Khalil in Hibatillah Ibrahim.